

Stockholm 10 februari 2017

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr Ku 2016/02380/KO
Vårt dnr: NFH 2016-0125

Remissvar betänkandet *En inkluderande kulturskola på egen grund (SOU 2016:69)*

Nämnden för hemslöjdsfrågor, NFH, har tagit del av betänkandet *En inkluderande kulturskola på egen grund (SOU 2016:69)* och ställer sig positiv till betänkandet men önskar framföra några kommentarer ur perspektivet hemslöjd och handgjort skapande.

Sammanfattning

Nämnden för hemslöjdsfrågor ställer sig bakom

- förslaget till nationella mål för den kommunala kulturskolan **6.2**
- förslaget till att bilda ett nationellt kulturskolecentrum för kunskapsutveckling, erfarenhetsutbyte, uppföljning och samverkan i syfte att stärka kulturskolornas infrastruktur och främja kvalitet **6.3**
- förslaget att ge ut statsbidrag i syfte att utjämna och utveckla kulturskolornas kvalitet avseende breddning av konstområden, inkludering och tillgänglighet samt pedagogisk utveckling **6.4**

Med hänvisning till de nationella kulturpolitiska målen anser NFH det som lämpligare att konsekvent använda begreppet *kulturuttryck* (istället för konstuttryck) för kulturskolans verksamheter.

Om ett vidgat deltagande och större inkludering skall uppnås i kulturskolorna ser NFH det som helt *nödvärdigt att vidga kulturskolans utbud* till att gälla fler kulturuttryck. Vi ser kulturskolans och utvecklingsbidragens mål som en mycket viktig grund för kulturskolans arbete med att stärka *barn och ungas eget inflytande*. **5.1** och **6.4**

NFH ser **slöjd och handgjort görande som en naturlig del av framtidens kulturskola**. Undersökningar visar att intresset för att göra själv eller att göra tillsammans med andra är mycket populärt bland unga. Görandet spelar en viktig roll i ungas identitetsskapande. NFH ser sig som en självklar part i arbetet med att skapa förutsättningar för barn och ungas slöjdande inom ramen för kulturskolan. **3.3.1**

NFH anser att en **yrkesutbildning för kulturskolepedagoger** bör följa Kulturdepartementets förordning, SFS § 8, 2010:2012, och ge möjlighet till undervisning i flertalet av de angivna kulturområdena. **6.8.3**

Nämnden för hemslöjdsfrågors kommentarer

3.3.1 Övriga konstområden

NFH anser att *Övriga konstområden* bör benämnas *Övriga kulturområden*. I Kulturskolans viktiga uppgift att uppnå mer inkluderande verksamheter och rekrytera barn och unga till ett bredare spektra av kulturella uttrycksformer signalerar begreppet *kultur* ett mer inkluderande förhållningsätt än begreppet konst.

Kulturskoleutredningens enkät till elever i år 6 redovisar att 15% av de tillfrågade barnen är intresserade av andra kulturuttryck än de som Kulturskolan ger kurser i idag. (*Verksamhetens innehåll och former*, sid 126) NFH föreslår att ökade satsningar ska göras på nya kulturområden, förändrade lektionsformer och gruppindelningar, då detta i hög grad avspeglar barn och ungdomars önskemål.

3.4.4 Samverkan mellan kulturinstitutioner och övriga kulturlivet

NFH instämmer i utredningens skrivning om vikten av ökad samverkan mellan kulturskolorna och kulturinstitutioner, civilsamhället och det fria kulturlivet.

6.1 Ny infrastruktur för att uppnå en inkluderande kulturskola på egen grund

NFH ser det som mycket positivt att ett förslag till helhetsgrepp, med ett flertal insatser som tillsammans bidrar till en stödjande infrastruktur, har tagits över kulturskolans framtid och utveckling.

6.2 Nationella mål

De föreslagna nationella målen ger en gemensam grund för den utveckling staten eftersträvar med satsningen på kulturskolorna. Målen ger även ökad tydlighet i det önskade förändrings- och utvecklingsarbetet från traditionell musikskola till inkluderande kulturskola. En kulturskola som utgår från ett breddat kulturbegrepp och har barn och ungas inflytande i fokus.

NFH ser målen som centrala om man skall utveckla en inkluderande, tillgänglig och jämlik kulturskola i takt med samhällsutvecklingen. Där en breddning och anpassning till samtida kulturuttryck är nödvändig som komplement till kulturskolans traditionella verksamhet. Målen svarar också upp mot regeringens vilja, att göra kulturskolan till en mer inkluderande plats där utbudet möter de ungas intressen.

NFH invänder mot att betänkandet valt ordet *konstuttryck* som beskrivning av målens verksamheter. NFH hänvisar till de kulturpolitiska målen

*kulturpolitiken bör ge förutsättningar för att barn och unga i hela landet har tillgång till ett kulturutbud och kulturella aktiviteter/.../
Att lära känna kulturarvet och förstå historiska sammanhang
stärker barns och ungas identitet och ger perspektiv på tillvaron*

Det talas på andra ställen i betänkandet positivt om kulturella aktiviteter så som läsande, slöjd, film, cirkus, digitalt skapande, hiphop, street dance, arkitektur, design och maker spaces som exempel på eftersträvansvärd genremässig breddning och då klingar det märkligt att benämna verksamheterna som konstuttryck.

Om uppdraget är att vidga deltagandet och arbeta inkluderande ser NFH det som nödvändigt att konsekvent tala om *kulturella* aktiviteter då det är ett genremässigt bredare och mer inkluderande begrepp.

6.3 Nationellt kulturskolecentrum

NFH ser positivt på förslaget att inrätta ett nationellt kulturskolecentrum med Statens kulturråd som värmyndighet, till stöd för utveckling, samordning och kunskapsuppbyggnad.

Ansvarsområdena nationell uppföljning, fördela bidrag och främja erfarenhetsutbyte och samverkan är tydliga och nödvändiga för att nå regeringens mål. Vad gäller bidragsfördelningen krävs tydliga mål, prioritering och långsiktighet i bidragsgivningen för att önskade effekter skall uppnås.

6.4 Utvecklingsbidrag

Kravet på verksamhet inom minst tre kulturområden samt en strategisk handlingsplan för att kunna ansöka om utvecklingsbidrag anser NFH är nödvändigt för att vitalisera arbetet med kulturskolans utveckling. Arbetet med och förverkligandet av en strategisk handlingsplan, kräver samarbete kommuner emellan eller mellan kommun och region. Detta innebär för kulturskolan värdefullt erfarenhetsutbyte och nätverkande.

6.7 Bidrag till regional samordning

NFH anser att en regional samordning kommer att stärka kulturskolans utveckling. Slöjdområdet har en god nationell och regional infrastruktur samt erfarenhet av arbete med barn och unga vilket möjliggör ett relativt enkelt inträde i kulturskolan.

Inom NFH och hos regionala hemslöjdskonsulenter samt civilsamhället finns det en gedigen och bred erfarenhet av tvärkulturella samarbeten. De regionala hemslöjdskonsulenterna lägger i dagsläget ca 35% av sin arbetstid på barn- och unga verksamhet vilket innebär att kulturskolan redan idag är deras samarbetspart i ett antal kommuner.

NFH ingår i samverkansrådet och har en nationell utvecklare anställd, vars uppgift är att metodutveckla och sprida kunskap om bl a Skapande skola och kulturskolan till regionala hemslöjdskonsulenter, professionella slöjduitövare och tjänstepersoner respektive, sprida kunskap om slöjd till kulturskolans rektorer och beslutsfattare. En ökad regional samordning med statligt stöd och koppling till de regionala kulturplanerna är ett effektivt sätt att samordna regionala kulturinstitutioner och kulturskolan till ömsesidig nytta.

6.8.3 Kulturskolepedagog ny yrkesexamen

Med kulturvaneundersökningarnas resultat i fokus och viljan att påskynda breddning och kvalitet av kulturskolornas utbud anser NFH att en ny kulturpedagogisk yrkesexamen ska innehålla undervisning i samtliga de av Kulturdepartementet prioriterade kulturområdena (se SFS § 8, 2010:2012). Betänkandet föreslår att sökande ska ha förkunskaper inom någon *konstnärlig genre*. NFH föreslår att man istället ska hänvisa till förkunskaper som refererar till de prioriterade statliga kulturområdena (se hänvisning ovan).

Inom slöjdområdet finns möjligheter till samordning med både befintliga slöjdläro- och kandidatprogram i konsthantverk/slöjd på högskolenivå samt de fortbildningar som drivs genom regional hemslöjdsverksamhet.

6.11.1 Arbetssätt och verksamhetsformer som utgår ifrån barns och ungas perspektiv

NFH instämmer i betänkandets skrivning om slöjd och hantverk som ett område där unga är aktiva, detta styrks även i andra kulturvaneundersökningar (*ex När, var, hur*, Ungdomsstyrelsen 2012). Barn och unga konsumerar och är medskapande i kulturella/konstnärliga sammanhang under ökande tvärkulturella former, detta bör avspeglas i såväl kulturskolornas verksamheter som pedagogers kompetenser.

NFH har sedan 2005 arbetat med ett fortbildnings- och handledarprogram för slöjd med ett tydligt deltagarperspektiv. Detta är lämpligt att användas av kulturskolans pedagoger, hemslöjdskonsulenter/utvecklare och slöjdhandledare med flera. NFH ser stora möjligheter till ett gemensamt utbyte av pedagogiska och kulturella initiativ mellan kulturskola och hemslöjd.

Remissvaret har beretts inom NFH:s kansli samt ordförande Tina Ehn, beslut om remissen fattades av nämnden den 10 februari 2017.

Tina Ehn

Ordförande

Friedrike Roedenbeck

Kanslichef

